

Hizb-ut Tahrir Emiri Şeyh Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası
Takipçilerinin Sorularına Verilen Cevaplar

Soru Cevap

Kur'an-ı Kerim'in Toplanması - Yedi Kıraat - ve "Oysa Allah sizi de, yaptığınız şeyleri de yaratmıştır" Ayetinin Tefsiri Hakkında

Kamalkamal Kamal'a

Sorular:

Kerim kardeşim es-Selamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berakâtuh

1- Şahsiye 3 kitabında Birinci Delil: Kitap konusunda dördüncü noktada şöyle bir ifade geçmektedir: "Bu aslında onun Kur'an olup olmadığı hakkında bir araştırma değildir, sadece takdim ve tehiri hakkında bir araştırmadır..." Bundan kasıt nedir?

2- Kıraatlere yöneliktir, bazıları mütevatir kıraat sayısını yedi, bazıları da on olarak kabul eder, bu konudaki görüş nedir?

3- Ahad olarak gelen, Osman Radiyahallahu Anh'ın Mushaf'ına ve Arap manasına uygun düşen kıraatlere yönelik tavrımız nasıl olmalıdır? Onları okumak caiz midir? Ayrıca ahâd olarak gelen, ama Kur'an'da yazılı olana uygun düşmeyen şaz kıraatlere yönelik tutumumuz nasıl olmalıdır?

4- Yedi Harf konusunda belirli bir tercihiniz var mı?

5- Bir diğer sorum da tefsir ile ilgilidir, umarım size zahmet vermiyorum. Sorum şu ayeti kerimenin tefsiri hakkındadır: وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ "Oysa Allah sizi de, yaptığınız şeyleri de yaratmıştır."

Baktığım bazı tefsirler şöyle diyor: "Buradaki [Ma] "Ma" nın Masdariye olması da, Mevsule olması da doğrudur. İki arasında nasıl bir tercihte bulanacağız. Bunun Kaza ve Kader ile ilgili İslami Fırkalar üzerindeki etkisi nedir? Allah sizi berhudar eylesin, fazlı kereminden lütuf ve ihsanda bulunsun. es-Selamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berakâtuh

Cevap:

Aleykum'us Selam ve Rahmetullahi ve Berakâtuh

1- Şahsiye 3 'de geçenler hakkında belirttiklerinde bir karışıklık var. Çünkü Şahsiye 3 tekrar gözden geçirilip düzeltildi. Belirttiğiniz ifade artık şu şekildedir: Dördüncüsü: "Kur'an'ın toplanması, Rasûl Sallallahu Aleyhi ve Sellem'den nakledilene aykırıdır. Çünkü nakletmek, Rasûl Sallallahu Aleyhi ve Sellem'den şifahen işitmektir. İşte bu, araştırmanın konusudur. Kur'an ayetlerinin bir Mushaf'ta toplanması ise aslında onun Kuran olup olmadığı hakkında bir araştırma değildir. Kuran'ın yazılı olarak toplanması Kur'an hafızları tarafından olmamıştır. Sadece Rasûl Sallallahu Aleyhi ve Sellem huzurunda yazılan sayfeler toplanmış, Rasûl Sallallahu Aleyhi ve Sellem ikrar ettiği gibi her bir suredeki diğer sayfeler peşi sıra konmuş ve hafızların ezberlerinde olan Kur'an ile de karşılaştırılarak bir yere yerleştirilmişlerdir..."

2- Mütevatir Kıraatler:

A- Yedi Mütevatir Kıraat, Rasûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem tarafından getirilen Allah'ın dilediği vakte kadar Müslümanların okuyor olacakları kıraatlerdir. Bu Yedi Kıraati, lafzen ve suret olarak Osman Radiyahallahu Anh'ın Mushaf'ı bir tek Mushaf'ta toplar. Tabiin ve Tebe'ut Tabiinden kıraat âlimleri, bu kıraat ve senetleri topladılar. Kendilerine ulaşan senetleri kitaplarda detaylıca ispat ettiler ve onlar ile ilgili her şeyi zapt ettiler. Bunlar, Yedi Kıraat sahipleri olarak bilinir:

• Nâfi' ibn Abdurrahman ibn Ebî Nuaym el-Leysî [Mevlaları] Ebu Ruaym Medine Kıraatçısı, H. 169 yılında Medine'de vefat etti.

Râvileri: Kalûn, yaklaşık H. 220'de Medine'de vefat etti ve Vers'tir. H. 197 yılında Mısır'da vefat etti.

• Abdullah ibn Kesir Ebu Ma'bed Mevla Amr ibn Alkame el-Kennani ed-Dârî el-Mekkî. H. 45 yılında Mekke'de doğdu ve H. 120 Mekke'de vefat etti.

Râvileri: el-Bizzî ibn Ebî Buzze, Mekke müezzini'dir. H. 250 yılında Mekke'de vefat etti ve Kanbel el-Mekkî el-Mahzumî'dir. H. 291 yılında Mekke'de vefat etti.

• Ebu Amr ibn el-Âlâ el-Mâzinî, Basra halkının Kıraatçısıdır. H. 68 veya 70 yılında Mekke'de doğdu, Basra'da büyüdü ve H. 154 yılında Kufe'de vefat etti.

Râvileri: ed-Dûrî, ed-Dûr Bağdat'ta bir yerleşim yeridir. H. 246 yılında vefat etti ve es-Sûsî'dir, H. 261 yılında vefat etti.

• Abdullah ibn Âmir el-Yahsebî, Kıraatte Suriye halkının imamıdır. Tabiindendir, H. 118'de Şam'da vefat etti.

Râvileri: Hişâm ibn Ammâr ed-Dimeskî, H. 245 yılında vefat etti ve İbn Zekvân ed-Dimeskî'dir. H. 173'da doğdu ve H. 242 yılında Şam'da vefat etti.

• Âsım ibn Ebî en-Nucûd el-Esedî, [Mevlaları] el-Kûfidir. H. 127 yılının sonlarına doğru vefat etti.

Râvileri: Şu'be el-Kufî el-Esedî, H.194 yılında Kufe'de vefat etti ve Hafs el-Esedî el-Bezzâr el-Kûfidir. H. 90 yılına yakın vefat etti.

• Hamza ibn Habib el-Zeyyât el-Kûfi, H. 80 yılında doğdu ve H.156 yılında Helvân'da vefat etti.

Râvileri: Halef ibn Hişâm el-Bezzâz, H. 229 yılında Bağdat'ta vefat etti ve Hallâd ibn Halid el-Kûfidir, H. 220 yılında Kufe'de vefat etti.

• el-Kisâî [Böyle isimlendirilmesi, elbise ile ihrama girdiğinden dolayıdır] el-Kûfi, hem Kıraatçı hem de dilcidir. H.120 yılında Hudud'da doğdu, H. 189 yılında Ranbuyeh'te vefat etti.

Râvileri: Ebu'l Hâris el-Leys ibn Huld el-Bağdâdî, H. 240 yılında vefat etti ve Hafs ed-Dûrî'dir. Aynı zamanda Ebî Amr râvilerinden de birisidir.

Şuan elimizdeki Kur'an, Hafs'ın Asım'dan rivayet ettiği kıraattir. Osman *RadiyAllahu Anh*'ın kopyaladığı suretin aynısıdır. Burada Nâfî', Verş ve Kalûn Kıraatine göre basılmış başka kıraatler de var. Bunlar, özellikle Afrika'nın bazı bölgelerinde kıraat edilmektedir.

Yedi Kıraati bir arada toplayan âlimler arasında en meşhur olanı, İmam Ahmed ibn Musa ibn Abbas'tır. İbn Mücahit olarak tanınır, H. 324 yılında vefat etti. Meşhur Yedi Kıraati derleyerek onları "es-Sebatu Fi'l Kıraat" [Yedi Kıraat] isimli kitabında topladı. Kitapta Yedi Kıraat âlimlerini zikretti. Bu Yedi Kıraatin tedvinde çok önemli bir yeri vardır. Kıraat talebeleri hep onlara yöneldiler. İbn Mücahit, bu seçimini çok yüksek şartlara göre belirledi. Öyle ki sadece zaptı, emaneti, ömür boyu Kıraat İlmi ile meşgul olmuş, alına bilirliliği ve kabul edilebilirliği üzerinde ittifak olan imamdan almıştır. İşte bundan dolayı yukarıda zikrettiğimiz Yedi İmam Kıraatlerinden başkasını kabul etmemiştir.

B- Şemsuddin Ebu'l Hayr ibnu'l Cezerî Muhammed ibn Muhammed ibn Yusuf [ö: 833] Kıraat senetlerini araştırdığında, başka Üç Kıraat daha olduğunu, bunların Yedi Mütevatir Kıraat ile aynı olduğunu, Osman *RadiyAllahu Anh*'ın Mushaf'ından farklı olmadıklarını gördü. Bunları "en-Neşru Fi'l Kıraat'l Aşr" [On Kıraat Yayını] isimli kitabında detaylıca kanıtlayarak eklediği üç âlimin isimlerini zikretti. Bunlar: Ebu Cafer Yezid ibnu'l Ka'ka' el-Medenî [ö: H.130], Yakub ibn İshak el-Hadrami el-Kufî [ö: H.205] ve Halef ibn Hişâm Ebu Muhammed el-Bezzâr el-Esedî el-Bağdâdî'dir. [ö: H.229]

Ben Yedi Mütevatir Kıraate önem göstererek bunları, senet ve râvileri ile birlikte et-Teysiru'l Vusûl İla'l Usûl isimli kitabımda zikrettim. el-Cezerî'nin kitabında zikretmiş olduğu diğer Üç Kıraati etüt etmedim. el-Cezerî ve başka âlimler, Yedi Kıraat mertebesinde kabul ettiler. İnşallah gelecekte belki ayrıntılı olarak inceleme vaktim olabilir. Her ilim sahibinin üstünde daha iyi bir bilen vardır.

3- Mütevatir dışındaki Kıraatler ile Kur'an okumaya gelince, ister Osman *RadiyAllahu Anh*'ın Mushaf'ına uygun düşsün isterse düşmesin okumak caiz değildir. Çünkü Kur'an-ı Kerim değildir. Sadece Rasûlullah *SallAllahu Aleyhi ve Sellem*'den mütevatir olarak nakledilen şey Kur'an'dır.

4- Kur'an'ın Yedi Harf üzerine inmesine gelince, Rasûlullah *SallAllahu Aleyhi ve Sellem* şöyle buyurdu: **“Şüphesiz ki bu Kur'an-ı Kerim Yedi Harf üzerine indirilmiştir. Ondan kolayınıza geleni okuyunuz.”** [Müttefikin Aleyh] Yine şöyle buyurdu: **“Cebraîl bana bir harf üzere okuttu. Bende ona**

müracaat ettim, ben ona artırıyorum, o da bana artırıyor. Nihayet yedi harfe ulaştı." [el-Buhârî] Âlimler Yedi Harften kastın ne olduğu konusunda ihtilaf ettiler. Bazıları Mütevatir Kıraattaki dilsel farklılıkları araştırarak yedi grupta topladılar: İrab şekilleri, artış ve noksanlık, takdim ve tehir [Öne alma ve sonraya bırakma] kalp ve ibdal [Dönüşüm ve değişim], terkik [İnce okumak], tefhim [Kalın okumak], imale [Elifi elif ile ya arası okumak] ve fetha lafız türleri gibi. Bazıları da Mütevatir Kıraatin indiği Arap dillerini araştırdılar. Konuyu inceledikten sonra tercihim odur ki Yedi Harften kasıt, Arap dilinin türediği Arap kabilelerinin dilleri ve lehçeleridir. Çünkü Kur'an-ı Kerimin nüzülü anında fasih Araplar arasında bu lehçeler bir rekabet unsuru idi. Mütevatir Kıraatlar, bu kabilelerin dilleri ve lehçeleri dışında değildir. Kur'an-ı Kerim inerken fasih ünlü yedi kabile şunlardı: Kureys, Temim, Esed, Huzeyl, Kenane'den bir kabile ve et-Tâi'lerden bir kabile.

Bu konudaki benim tercihim budur. Yani Yedi Harfin anlamı, az önce zikredilen yedi Arap kabilelerinin lehçeleri demektir. Ama bu, her kelimesinde Kur'an'ı bu yedi kabile lehçeleri ile okumanın caiz olduğu anlamına gelmez. Aksine sadece Rasûlullah *SallAllahu Aleyhi ve Sellem*'den tevatür olarak rivayet edilen ile okunmalıdır. Çünkü Mütevatir dışındaki Kıraat, caiz değildir. Zira Mütevatir olmayan Kıraat Kur'an değildir.

5- وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ **"Oysa Allah sizi de, yaptığınız şeyleri de yaratmıştır."** ayetinin tefsirine gelince, ayette geçen "Ma", Mevsule'dir. Yani Allah hem sizi hem de tapmış olduğunuz putları yarattı. Ayetin metni bunu gösterir. Allah *Subhânehu ve Teâlâ* buyuruyor ki: **فَرَاغَ إِلَىٰ آلِهَتِهِمْ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ مَا لَكُمْ لَا تَنْتَفِعُونَ فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا بِالْيَمِينِ فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزْفُونَ قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَحْنَتُونَ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ** **"Onların putlarının tarafına gizlice gitti ve şöyle dedi: "Yemez misiniz?" "Ne diye konuşmuyorsunuz?" Derken üzerlerine yürüyüp onlara sağ eliyle güçlü bir darbe indirdi. Kavmi koşarak ona doğru geldi. Dedi ki: "Yonttuğunuz putlara mı tapıyorsunuz?" Oysa Allah sizi de, yaptığınız şeyleri de yaratmıştır."** [Saffat 91-96] Dikkat edilirse **"Oysa Allah sizi de, yaptığınız şeyleri de yaratmıştır."** Ayeti, **"Yonttuğunuz putlara mı tapıyorsunuz?"** ayetinden sonra gelmiştir. Burada söz, putlar hakkındadır. Ayetteki "Ma"yı, Masdariye olarak tefsir edenler ve **"Oysa Allah sizi de, yaptığınız şeyleri de yaratmıştır."** ayetinden Allah'ın insanların fiillerini yarattığını anlayanlar, şayet yaratma üzerinde dursalardı bu kadar uzaklaşmazlardı. Yani Allah onları ve fiillerini yarattı. Diğer bir deyişle fiil yapma imkânını yarattı. Yani insanda fiil yapma gücünü yarattı. İşte böyle tefsir etmiş olsalardı, olmadık hususlara, zorlama tefsirlere dalmazlardı. Ama onlar ne yaptı **"Oysa Allah yaptığınız şeyleri de yaratmıştır."** ayetini, sizi fiil yapmaya zorladı diye tefsir ettiler. Yani Allah bizi tüm fiillerimize icbar etti. Bizim herhangi bir şeyi, ne hayır fiilini ne de şer fiilini yapmak gibi bir seçeneğimiz yok. Tabii ki bu da yanlıştır. Çünkü burada insanın isteğine bağlı fiiller vardır. Bunlara karşılık sevap da ceza da alabilir. Allah *Subhânehu ve Teâlâ* isteğimiz olmaksızın tüm fiillerimize bizi zorlamıştır sözü de yanlış bir sözdür. **فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ** **"Artık kim zerre ağırlığında bir hayır işlerse, onun mükâfatını görecektir. Kim de zerre ağırlığında bir kötülük işlerse, onun cezasını görecektir."** [Zilzal 7-8]

Kaza ve Kader meselesine ve bunun İslami fırkalar ile ilişkisine gelince, uzun bir meseledir. Ayrıntıları, Şahsiye 1'de zikredilmiştir. Gerekli bölüme bakabilirsiniz. Allah sizinle beraberdir.

Kardeşiniz Ata İbn Halil Ebu Raşta

Facebook sayfasının linki:

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=220629058105179>

H.18 Zilka'de 1434
M.24 Eylül 2013